



ת"פ 59203/02/20 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד אורן מלכה - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

01 מרץ 2021

ת"פ 59203-02-20 מדינת ישראל נ' מלכה

בפני כב' השופט איתי ברסלר-גונן

המאשימה

מדינת ישראל - פמ"ד
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל גרוס

נגד

הנאשם

אורן מלכה - בעצמו
ע"י ב"כ עו"ד ציון אמיר ועו"ד יובל קורן-ויזל

פרוטוקול

גזר דין

ההרשעה והסדר הדיוני

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב האישום, בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, לפי סעיף 425 בחוק העונשין תשל"ז - 1977 [להלן: "**חוק העונשין**"] וכן בשתי עבירות נוספות של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 בחוק העונשין.

2. הנאשם היה במועדים הרלוונטיים "עובד ציבור" וכיהן כממונה על המועצה הדתית בעיר שדרות [להלן: "**המועצה הדתית**" או "**המועצה**"] במרבית התקופה שבין השנים 2009 ל-2017. תקופת כהונתו זו "נקטעה" [מבחירה] בין התאריכים 3.11.2013 ועד ליום 30.10.2014 בשל היבחרותו בבחירות המוניציפליות לשמש כחבר מועצת העיר שדרות ותפקידו כסגן ראש העיר שדרות ומחזיק בתיק "מסורת ישראל" בעיר בתקופה זו. בתקופה זו ניהל הנאשם בפועל גם את עמותת "עד שלום" [להלן: "**העמותה**"], אשר היה ממייסדיה ונמנה על חבריה.

3. כתב האישום אוחז בתוכו שלושה אישומים:

(א) האישום הראשון - עניינו בפעילות של הנאשם במסגרת עמותת "עד שלום", אשר עיריית שדרות [להלן: "**העירייה**"] התירה לה בתקופה הרלוונטית להשתמש במבנה שבתוך בית ספר "רבין" בעיר לשם הפעלת שירותי רווחה ותרבות תורנית [להלן: "**בית סהר**"].

בין השנים 2009 ל-2014 ותוך הפעלת עובדי העירייה, המועצה והעמותה, השכיר הנאשם את מבנה "בית סהר" לאירועים פרטיים עבור אנשים פרטיים שפנו אליו תוך הצגת מצג שווא בפניהם לפיו ניתן לערוך במבנה זה אירועים פרטיים תמורת תשלום.

כתב האישום מתאר 15 אירועים שונים בהם השכיר הנאשם את המבנה לאנשים שונים עבור עריכת אירועי שמחות ואבלות בתמורה כספית אשר שולמה או הועברה לנאשם על ידי נציגיו. סך הכספים ששולמו לנאשם



עבור השכרה המבנה ב-15 האירועים השונים היה 14,900 ₪. הנאשם לא הפקיד את הסכומים האמורים בחשבון הבנק של העמותה. בגין מעשים אלו הורשע הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד [להלן: **"האישום הראשון"**].

(ב) **האישום השני** - מיוחס לנאשם כי במהלך שנת 2015 הורה הנאשם לשני עובדים שהיו כפופים לו במועצה הדתית כמשגיחי כשרות, להסיע את בני משפחתו, במהלך שעות העבודה ובאמצעות רכב של המועצה הדתית, למקומות שונים לצרכיהם הפרטיים של בני משפחתו.

כך למשל מתואר כי הנאשם הורה לאחד מעובדיו לבצע עבורו עשרות הסעות פרטיות תוך שימוש בכלי רכב של המועצה, ובכלל זה להסיע את בניו לישיבה בבני ברק, להסיע את בנותיו לסמינר בירושלים, להסיע את אשתו לקניות באשקלון ובשדרות וכן לבצע עבורו שליחויות נוספות בענייניו הפרטיים.

עוד מתואר כי הנאשם הורה לעובד אחר של המועצה הדתית להסיע את אשתו לקניות ביישוב בת הדר ולהשיבה לביתם, כפעמיים בחודש, במשך שנה.

שני העובדים פעלו במשך שנת 2015 על פי הוראותיו של הנאשם ועשו דבריו, על חשבון שעות העבודה שלהם ותוך שימוש ברכב המועצה. בגין מעשים אלו הורשע הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים [להלן: **"האישום השני"**].

(ג) **האישום השלישי** - עניינו בתקופה שמחודש נובמבר 2014 ועד דצמבר 2016 השתמש הנאשם ברכבים שכורים שמומנו על ידי המועצה הדתית. כיוון שהנאשם היה עובד המועצה אותה עת, היה צריך להיזקק בשכרו של הנאשם שווי הרכב לצרכי מס. על אף האמור, מחודש ינואר 2015 ועד חודש מאי 2015 שווי הרכב לצרכי המס לא נזקף בשכרו של הנאשם.

בחודש יוני 2015 הורה הנאשם למנהל החשבונות של המועצה לזקוף לצורך מס את מלוא שווי הרכב שהיה בשימוש באותה התקופה [בסך של 4,060 ₪] בשכרו של עובד מועצה אחר [אותו עובד שביצע עבורו חלק מההסעות שבאישום השני] ועוד הורה הנאשם למנהל החשבונות להוסיף למשכורתו של אותו עובד "תוספת עירוב" בסכום של 1,600 ₪, על מנת ששכרו של האחר לא יפגע. מנהל החשבונות פעל לפי הוראות הנאשם ובהתאם לכך נזקף שווי הרכב לצורך מס שבו עשה הנאשם שימוש, בשכרו של אותו עובד, אשר קיבל גם תוספת עירוב לשכרו.

פעולה זוהי לזו הורה הנאשם למנהל החשבונות לבצע בחודש ינואר 2016 שאז ביקש ממנו לזקוף לצרכי המס שלושת רבעי משווי הרכב ועוד רבע בשכרו של הנאשם עצמו. מנהל החשבונות פעל על פי הוראת הנאשם הנ"ל בחודשים ינואר עד יוני 2016.

בחודש יולי 2016 ולאחר שנודע לנאשם כי מתנהלת חקירה פלילית נגד גורמים שונים בשלטון המקומי בעיר שדרות, הורה הנאשם למנהל החשבונות לזקוף את מלוא שווי הרכב לצרכי מס [4,060 ₪] בשכרו של הנאשם ומנהל החשבונות פעל כהוראת הנאשם.

מכלול פעולות אלו ביצע הנאשם במסגרת תפקידו כממונה על המועצה הדתית, על מנת להפיק רווח כספי לטובתו האישית וגרם לכך כי חיובי המס ותשלומי השכר במועצה לא שיקפו את האמת. בגין פעולות ומעשים אלו הורשע הנאשם בעבירה של מרמה והפרת אמונים [להלן: **"האישום השלישי"**].

4. כתב האישום הוגש לבית המשפט במסגרת הסדר טיעון בין הצדדים, אשר כלל התחייבות המאשימה לעתור לעונש מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות בכפוף לכשירותו של הנאשם. הוסכם כי בנוסף לעונש זה תעתור המאשימה למאסר מותנה וקנס. עוד הוסכם כי ההגנה מאידך תהיה חופשית בטיעוניה אך לא תוכל לטעון



לביטול ההרשעה.

5. הנאשם נשלח לבקשתו קבלת תסקיר וחוות דעת ממונה ולאחר מכן טענו הצדדים לעונש, לא לפני שהוצגו ראיות מטעם הצדדים.

תמצית הטיעונים לעונש

תמצית תסקיר שירות המבחן:

6. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם כבן 56 נשוי, אב ל- 12 ילדים וסב ל- 15 נכדים ומתגורר בשדרות מאז ומתמיד. לנאשם 12 שנות לימוד וכן תארים תורניים שונים והוא מתנדב במסגרות מגוונות. הנאשם שירת שירות צבאי שלאחריו חזר בתשובה יחד עם רעייתו.

שירות המבחן סקר את תפקודה הנורמטיבי של משפחת הנאשם ואת ההיסטוריה התעסוקתית של הנאשם גם בתחום הנהלת החשבונות, במקביל להשתלבות בתחום הפוליטי, וההתנדבותי, וכן הרבני. צוין כי מאז החל ההליך המשפטי עוסק הנאשם בעבודות שונות שהאחרונה בהן היא כמפקח על בניה וסופר סתם. תוארה פגיעה כלכלית נוכח שהיה מובטל מאז פרישתו, ואשתו של הנאשם החלה לעבוד כדי לסייע בפרנסת הבית.

לא מצאתי להרחיב מעבר לצורך, על מנת לצמצם את הפגיעה בפרטיותו של הנאשם, אולם בהחלט ניתן לומר כי הנאשם תואר כאדם חיובי, בעל מעמד משמעותי בקרב בני המשפחה החווה יחד איתו משבר בשל מעורבותו הפלילית. הנאשם נתפס גם כדמות מקצועית משמעותית ותורמת בקהילה.

הנאשם הביע צער ובושה על הפגיעה שהסב למשפחתו בשל מעורבותו והמעצר לעיני בני משפחתו ובשל ההשלכות הצפויות גם כלפיהם. הוא הודה בפני שירות המבחן במעשיו ונטל אחריות והבנה בחומרתן, וקשר את המעשים לשיכרון הכוח, המעמד שלוה לתפקידו והערכה שרכש מהסביבה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם בעל מערכת ערכים נורמטיבית וערכית שלאורך חייו פעל מתוך שאיפה לשמש גורם משמעותי בסביבה אליה משתייך, הוא מצליח לערוך הסתכלות פנימית על חלקיו המכשילים המהווים הרקע לביצוע העבירות וההליך הנוכחי נתפס אצל הנאשם כמזעזע, משברי ומטלטל בחייו, והוא גרר אחריו מחירים אישיים ומשפחתיים המשפיעים באופן ניכר על מצבו הרגשי ומהווים גורם משמעותי ומציב גבולות עבורו.

שירות המבחן הציע אפיק טיפולי ועונשי בדמות של צו שירות בהיקף של 350 שעות וכן צו מבחן לשנה לשם שילובו של הנאשם בטיפול פרטני וקבוצתי שיסייע לו בתהליך ויקנה לו כלים שיסייעו לו בקבלת החלטות. לדעת שירות המבחן עונש מאסר בעבודות שירות יקטע את התהליך בו החל הנאשם במישור האישי, משפחתי ותעסוקתי.

ראיות ההגנה לעונש

7. מעבר לאמור בתסקיר שירות המבחן, העידו מטעם ההגנה ארבעה עדי אופי:

ח"כ מר יעקב מרגי, העיד על היכרות והתנהלות רבת שנים עם הנאשם בעשייה למען הציבור. ח"כ מרגי העיד אודות הצלחת הנאשם בקידום המועצה הדתית של העיר שדרות והפיכתה ממועצה דתית כושלת למועצה שזכתה מספר פעמים בפרס השר. לדבריו, הנאשם היה מוכן לכל יוזמה, נענה לכל דרישה למן הציבור ומאיר פנים לכולם. ח"כ מרגי העיד אודות טקסי בר מצווה שעורך הנאשם מזה 16 שנים לנערים נזקקים שנים ושיתף כי מעשים אלו מעידים על הנאשם.



ראש עיריית שדרות מר אלון דויד, העיד כי בהגיעו לתפקיד כראש העירייה התפעל מפועלו של הנאשם ששימש כראש המועצה הדתית והתנהל בצורה תקינה. מר דויד העיד כי הוא עורך סקרי שביעות רצון בין התושבים בנוגע לכלל תחומי העיר ובתקופה שבה כיהן הנאשם כראש המועצה הדתית שביעות רצון התושבים הייתה גבוהה ביותר. מר דויד סיפר על היכרותו רבת השנים את משפחת הנאשם והתמקד בפועלו ההתנדבותי בתחום הלימוד תורה עם כלל האוכלוסייה בעיר, כשלבדבריו, הכול נעשה באהבה, בחיבור ומכל הלב. מר דויד העיד כי במהלך התקופה בה מתנהל המשפט לא שמע מהנאשם, אף לא דברי סרה והדברים מלמדים על מידותיו של הנאשם גם במציאות לא פשוטה עבורו.

מר נתן בר יוחאי, העיד כי עבד עם הנאשם במועצה הדתית ונחשף למסירותו ואף נתן דוגמא במקרה של קבורת אדם עירי סמוך לכניסת השבת. מר בר יוחאי העיד כי הנאשם מעולם לא לקח תמורה בגין עריכת חופות וכי הוא נוהג לחלק מזון בימי חמישי לניצולי שואה ונזקקים בשיתוף עם מתנדבים. עוד העיד מר בר יוחאי כי המועצה הדתית בשדרות תחת הנאשם היא היחידה שהעבירה קורסים לבלניות למניעת אלימות מינית ואלימות במשפחה.

מר איליה מרדכיב, העיד כי הוא וכל העדה הקווקזית בעיר קיבלו עזרה רבה מהנאשם עוד מאז שעלה ארצה בשנת 1998 וסיפר כי העזרה הראשונה שקיבלו הייתה מהנאשם מכל הלב בלי אינטרס ומתוך אהבה. ב"כ הנאשם הגיש עוד שורה ארוכה של מכתבי אופי מצד נציגי ציבור שהעידו על אופיו הטוב של הנאשם [נ/1].

תמצית טיעוני המאשימה לעונש:

8. ב"כ המאשימה הגיש את עיקר טיעוני המאשימה בכתב [ת/1].

במסגרת טיעוניו, עמדת ב"כ המאשימה על החומרה הרבה שיש בפגיעה בערכים המוגנים של מרמה והפרת אמונים הפוגעים קשות בבסיסה של חברה מתוקנת, שהינם אמון הציבור בעובדי הציבור, וטוהר המידות ואינטרס הציבור שעליו מופקד עובד הציבור. נטען כי בעבירה של הפרת אמונים בתאגיד הערכים המוגנים הם הבטחת תפקוד נאות של מנהל תאגיד, מניעת העדפתו של האינטרס התאגידי על פני אנשים ומניעת שחיתות מידות בקרב מנהלים.

לטענת ב"כ המאשימה, הנאשם היה איש ציבור במעמד בכיר בעיר שדרות, עת ביצע את העבירות כשהוא עומד בראש המועצה הדתית ובהמשך אף התמנה לכהן כסגן ראש העיר, ובמקום לפעול לטובת הציבור באמונה ותוך שירות הציבור שמכוחו הוא פועל, הנאשם עשה את המועצה הדתית שעמד בראשותה לצורך קבלת טובות הנאה אישיות.

ב"כ המאשימה עמד על ההבחנה בין העבירות של מרמה והפרת אמונים להפרת אמונים בתאגיד, כשהאחת עניינה בשימוש שעושה עובד הציבור כחלק מהמינהל הציבורי בסמכויות ובכוחות שהמדינה העניקה לו, בעוד שבעבירה בתאגיד עניין לנו בחובת האמון של מנהל התאגיד כלפי אחרים המפקידים בידו את התאגיד, לפעול כלפיהם ביושר ובהגינות, מבלי שימעל בתפקידו בתאגיד.

ב"כ המאשימה הפנה למדיניות הענישה הנוהגת בפסיקה וטען כי יש לבוא חשבון עם נציגי ציבור בכירים כדוגמת הנאשם, הפוגעים באמון הציבור שמכוחו הוא פועל מתוך מניע של בצע כסף ועיוורון השררה ועל כן ישנה חשיבות להרתעת הרבים.

עוד טען ב"כ המאשימה שיש לתת משקל לקושי בחשיפת עבירות של שחיתות שלטונית המבוצעת על ידי אנשים נורמטיביים בדרך כלל, ועל כן מקום שבו נתגלת עבירה שכזו יש למצות לגביה את הדין עם העבריין.

9. לטענת המאשימה, בכל הנוגע לאישום הראשון, הפך הנאשם את המבנה בית סהר ככלי לקבלת כספים עבורו, תוך מעילה בחשבון העמותה. הוא תכנן את המעשים ורקם את הצגת מצג השווא ביחד עם אחרים



שפעלו מטעמו.

נטען כי חלקו של הנאשם משמעותי והוא שעמד בראש העמותה ודאג שהכספים יגיעו לידי. נטען כי הנזק שנגרם לאורך תקופה של חמש שנים אמנם היה מועט יחסית, אולם דין פרוטה כדין מאה והשפעת השחיתות רבה ואף תדמיתית נוכח שכאשר הציבור רואה כי העומד בראש העמותה מועל בכספיה הדבר מרתיע אותו ומרתיע תורמים מלתרום לה.

באשר לאישום השני, נטען כי הנאשם הקים מערך הסעות המבוסס על משאבי הציבור, לטובת בני משפחתו להסעתם ברחבי הארץ וכי השתמש בעובדי המועצה כאילו היו משרתיו ונתינו לספק את צרכיו, כשהעלות משולמת על ידי הציבור.

גם באשר לאישום השלישי נטען כי הנאשם פעל בתחכום ותוך תשתית מרמה מתוחכמת והשתמש במנהל החשבונות ובעובד הכפוף לו ונתן למרותו. ב"כ המאשימה הציג תחשיב לפיו במהלך שנה מיוני 2015 ועד יוני 2016 לא נזקפה לנאשם חבות במס בסכום כולל של 46,690 ₪ והועברה משכורת נוספת לאותו עובד שאצלו נזקפו הסכומים, בסכום כולל של 20,800 ₪. נטען עוד כי אלמלא החלה חקירה בעירייה, לא היה מפסיק הנאשם את פעולותיו והנזק הכספי היה צפוי להתרחב.

המאשימה טענה עוד כי עצם "חדירתו" של הנאשם למשכורתו של העובד הכפוף לו מהווה רמיסת כבודו של העובד. 10.לטענת המאשימה, עצמת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה נוכח בכירותו של הנאשם וניצול מעמדו בעמותה ובמועצה כקודם לחפור בה לצורך הנאותיו האישיות. אדרבא, נטען, מעשיו של הנאשם כמי שמשמש דוגמה לסמל לציבור המאמין בו, עלולים לשדר מסר לגיטימי שכך אפשר לעשות ולהכשיר בכך פעולות אסורות.

המאשימה עתרה לקבוע מתחם ענישה **נפרד** לכל אישום שינוע בין 6 ל-12 חודשים מאסר בפועל.

עם זאת, ב"כ המאשימה ער להיעדר עבר פלילי, נטילת האחריות והחיסכון המשמעותי בניהול המשפט. בהקשר זה, טען הפרקליט כי אין מדובר במס שפתיים אלא מדובר בתיק רחב היקף, רווי מסמכים אשר ניהולו היה מטיל מעמסה כבדה על בית המשפט.

ב"כ המאשימה ציין כי כתוצאה מהחקירה חדל הנאשם מיוזמתו מלשמש בתפקיד ראש המועצה הדתית, ובכך למעשה השלים את החרטה שלו והבנתו את המעשה. ואולם, נטען גם כי הנאשם לא פעל להשבת הכספים לעמותה ולקופה הציבורית ומדובר בתשובה שאינה מלאה ואינה כנה ואמתית, ועל כן ישנה חשיבות בהרתעה האישית. עוד טען ב"כ המאשימה כי ישנה חשיבות רבה להרתעה לרבים.

לנוכח כל זאת, עתרה המאשימה לגזור את דינו של הנאשם באמצע מתחם הענישה ולהשית עליו 9 חודשי מאסר שיבוצעו בעבודות שירות, מאסר על תנאי וקנס לשיקול דעת בית המשפט.

תמצית טיעוני הסניגור לעונש:

11.הסניגור התייחס בפתח דבריו דווקא לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, החל מראשיתה של החקירה עצמה, כשהנאשם נעצר תחילה בנובמבר 2016 למשך 4 ימים ולאחר מכן נתון בתנאים מגבילים, כשהוא עובר בעצמו טלטלה נפשית וגופנית קשה ביותר, שלא פסחה גם על משפחתו הקרובה והמורחבת, הכוללת אנשים טובים תושבי העיר שדרות שנילדו, גדלו והתחנכו במקום ופועלים בשירות הציבורי, רבנים, מחנכים, אנשי צבא, משרתים בקבע ותורמים תרומה לקהילה, רובם ככולם, לרבות אחותו של הנאשם המכהנת היום כסגנית ראש עיריית שדרות. לטענת הסניגור, מדובר במשפחה שחונכה לתרום למען הקהילה בנושאים חברתיים וכלכליים, והיא אחראית לתרום ולהתרים ולהשיג תקציבים כדי להביא רווחה לתושבי העיר, גם בתקופת הקורונה.



לטענת הסניגור, החקירה היתה מקיפה ומעמיקה ואין עבירה שלא ייחסו לנאשם בחקירתו, אולם בסופו של דבר כתב האישום הנוכחי זה מה שנותר, מאישומי שוחד, הלבנת הון, שיבוש הליכי חקירה וכד'. בהקשר זה, טען הסניגור, הנאשם התנהג בחקירתו כפי שמתנהג אדם שטוען לחפות, תוך שיתוף פעולה מלא ומתן הסברים לכל שאלה, עד שלבסוף צומצמו הדברים עד למצב הנוכחי.

עוד טען הסניגור כי החשיפה בתקשורת, על כל חלקיה, היתה קשה והנאשם מצא עצמו תחת מתקפה קשה, מבזה ומשפילה, עת הפכו אותו לגנב, מקבל שוחד ומלבין הון באופן חסר תקדים, ולבסוף, לאחר הליך השימוע, הגיעה הפרקליטות למסקנה שלא ראוי להעמיד את הנאשם לדין בגין שורת העבירות שהופיעו בכתב החשדות, אלא רק בכתב האישום הנוכחי. לטענת הסניגור, התביעה לא הקלה עם הנאשם, אלא היתה בעצמה מודעת לטיב הראיות שבפניה. בסופו של יום, כך טען הסניגור, יש ליתן משמעות לעצם השינוי המשמעותי שחל מתחילת החקירה ועד סופה, כשעיקר הנזק הציבורי לנאשם נעשה על רקע החשדות שלא הובילו לכתב האישום ודרך הייסורים שעבר מול מתקפות התקשורת, מחוץ למשפט. לטענת הסניגור, יש לתת משקל ל"פוטנציאל הזיכוי" אילו היה עומד הנאשם לדין כפי החשדות המקוריות.

עוד ביקש הסניגור לתת משקל משמעותי לתרומתו של הנאשם לציבור, כמי שהוא רב בישראל, היה ראש המועצה הדתית, כיהן במשך שנים רבות כחבר מועצת עיר שדרות, הוא כיהן כסגן ראש העיר, הוא היה ממלא מקום ראש העיר וכיהן בשתי קדנציות כראש המועצה הדתית. על רקע כל התפקידים הללו, טען הסניגור, נקרע ליבו של הנאשם אולם הוא הבין את משמעות ההודאה, ועל אף שיכול היה לנהל משפט שימשך 4 שנים, בחר לקחת אחריות והוא מבקש כי הדין יכלול לא רק את שורת הדין, אלא גם את מידת הרחמים המבוססת על מידה ועצמת החרטה. הנאשם, טען הסניגור, יודע שכשל אולם רצונו לנקות ולהתנקות, על אף המחיר ועל אף גילו והוא נכון להמשיך לעשות בהתנדבות כל מה שהוא עשה היום, הוא ימשיך ללמד וללמוד, לעשות בריתות, בר מצוות, חופות והכל לשם שמים.

לא בכדי, טען הסניגור, ניתן היה למצוא שורה של ראשי מדינה וחברה בכירים שבאו עם הנאשם במגע ומכירים ביכולותיו, בתרומתו ואף בלקיחת האחריות על ידו. לטענת הסניגור, דווקא בחירתו של הנאשם, בימים אלו, שלא לצאת במתקפה תקשורתית ולא להכפיש את אלו שהעלילו עליו, מלמדת על נטילת האחריות על ידו, ומשכך יש לתת משקל רב של בכורה לנסיבות האישיות ונסיבות הודאתו של הנאשם.

12. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען תחילה כי הנזק שנגרם הוא כלכלי גרידא וברף הנמוך. גם לגבי הסכום המצוין באישום הראשון [כ- 14,000 ₪] אולם אין מדובר בעבירת גניבה אלא בהפרת אמונים, כפי שיוחס לנאשם.

לטענת הסניגור, המחירים ששילמו בעלי האירועים היו סכומים נמוכים, ולמעשה המקום שימש כחסד למי שהפרטה לא בכיסו, וההוצאות שהאנשים שילמו היו על חשמל ותיקונים. אכן, נטען על ידי הסניגור, העמותה היתה בבת עינו של הנאשם וחלק מהכספים לא נרשמו אולם אין מדובר בשליחת יד במובן הרגיל של גניבה, אלא אכן הפרת אמונים ולא מעבר לכך.

ביחס לאישומים 2 ו-3, טען הסניגור כי הדברים קרובים לזוטי דברים ולא פעם הסנקציה המתאימה היא סנקציה מנהלית. מדובר בסכומי כסף זניחים והנזק הכלכלי זניח.

הסניגור הגיש טבלת פסיקה [2/נ] ועתר לקבוע מתחם עונש הולם שיחל ממאסר על תנאי ועד עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות.

13. בתוך המתחם, עתר הסניגור לגזור את דינו של הנאשם בחלק התחתון:

הסניגור חזר על גילו של הנאשם, הפגיעה במשפחתו לאחר התפטרותו בתחילת החקירה כשמאז אינו עובד, חי עמוד 6



בצניעות ובסגפנות, מתוך נטילת אחריות כשברקע גם צורך רפואי של בת משפחה צעירה, כשהמשפחה חווה אסון כלכלי גם בתקופת הקורונה, לצד משבר אצל מי מילדיו.

הסניגור ציין כי החקירה ערערה את מצבו הנפשי של הנאשם שחש בושה, אינו ישן בלילות ואף אמו המבוגרת התרסקה בריאותית.

הסניגור הפנה לרע"פ 1611/16, לע"פ 6471/00 ולע"פ 5124/08 וטען כי כאשר החקירה מתחילה בקול תרועה וההליך מסתיים בקול ענות חלושה, גם לכך יש משמעות לעניין גזירת הדין.

מעבר לנטילת האחריות עליה עמד בתחילת דבריו, הוסיף הסניגור לסקר את קורות חייו של הנאשם, החל משירותו הצבאי כלוחם בשריון, והמשך בפעילותו הציבורית בשדרות.

לטענת הסניגור, הנאשם אינו אדם המתגאה על הציבור, אלא דווקא כזה שנאמן לציבור במשך עשרות שנים וכך ימשיך להיות גם לאחר תום ההליך, ומשכך אין צורך בהרתעה אישית. אדרבא, הודאתו של הנאשם משקפת את עמדתו הערכית המוסרית וכיצד הוא בעצמו תופס את כישלונו.

עוד טען הסניגור לחלופי הזמן מאז המעשים, כ- 11 שנים מתחילתם, כשהנאשם עצמו לא עיכב כלל את החקירה אלא שיתף איתה פעולה, ועל כן כל שיהוי לא יכול לרבוץ לפתחו.

במכלול הטעמים, עתר הסניגור להימנע מהטלת עבודות שירות, בין היתר כיוון שהדברים גם יפגעו ביכולת פרנסתו של הנאשם. לטענתו, ניתן לבחון אפשרות לצו שירות.

דברי הנאשם

14. הנאשם פנה לבית המשפט, נטל אחריות והביע צער גדול וחרטה על כל המעשים שעשה. לדבריו, כדי לכפר על המעשים שעשה, ימשיך לפעול ככל שיוכל למען הציבור בהתנדבות, כפי שעשה כל חייו, ולא יתן לכישלונו להסיט את התנהגותו כפי שגם חנך את ילדיו. הנאשם ביקש לגזור את דינו בחסד וברחמים, ולשקול גם את עיניו הדין שעבר במשך ארבע שנים של הכפשות קשות, בתקשורת ובערוצי הטלוויזיה, כשהוא עצמו נמנע מלהכפיש את המשטרה ואת הפרקליטות.

הדין

אופן הדין

15. העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

16. בתיק זה עניין לנו בשלושה אישומים נפרדים: האישום הראשון עניינו בפעילותו של הנאשם במסגרת העמותה בראשה עמד, כשהוא עושה שימוש בנכס עירוני שניתן לעמותה, תוך מצג שווא כאילו ניתן לעשות בו פעילות פרטית וגריפת ההכנסות לכיסו.

האישום השני עניינו בניצול הנאשם את הרכב שניתן לו מתוקף תפקידו הציבורי וניצול מרותו על עובדי המועצה הדתית לשמש כנהגים עבור בני משפחתו להסיעם לצרכים הפרטיים של המשפחה ברחבי הארץ, במשך שנה שלמה. האישום השלישי עניינו ברישומי כזב והתחשבוניות בנושא שווי רכב בתלוש השכר, כך שמחד לא נזקף לחובתו של הנאשם שווי רכב בתלוש השכר שלו, ומנגד נזקף הדבר לעובד הנתון למרותו תוך הוספת תוספת עירוב לשכרו של



העובד, על מנת ששכרו לא יפגע אולם גם תוך הוצאה נוספת לקופת המועצה.

אציין כי אף שהמאשימה עתרה תחילה לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכל אישום הרי שבסופו של דבר עתרה לגזור את דינו של הנאשם באמצע מתחם כולל שבין 6 ל- 12 חודשי מאסר בפועל. גם הסניגור התייחס בטיעוניו לאירועים כקשורים זה בזה בטיעוניו.

אני סבור כי ניתן למצוא חוט מקשר בין שלושת האירועים, שעניינם ניצול הקופות הציבוריות [בין אם מדובר בקופת המועצה ובין אם מדובר בקופת העמותה המעניקה שירותים לציבור], תוך ניצול מרותו של הנאשם על פני אחרים העובדים תחתיו, לשמשו לטובת ענייניו הפרטיים. הכשל הערכי של הנאשם בתקופה הרלוונטית נגע למעשה בשני המקומות בהם פעל, הן בעמותה והן במועצה הדתית. אופיין של העבירות, המבוססות על מרמה והפרת האמון, בין אם כלפי הציבור ובין אם כלפי העמותה מהווה חוט מקשר המצדיק בחינה ערכית של כלל המעשים במתחם ענישה אחד לכלל האירועים, גם אם אלו נפרשים על פני תקופה ארוכה יחסית.

17.לטעמי, לא ניתן לראות את ההסדר העונשי שבין הצדדים כהסדר טווח וכהסכמה למעשה על מתחם העונש ההולם. לא זו בלבד שהסדר טיעון הקובע טווח ענישה מוסכם אינו מחייב את בית המשפט ככזה [ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.2013)], אלא שהוא צריך להיות מוגדר "ברחל בתך הקטנה", כהסדר שכזה שמשמעותו שהצדדים מסכימים על מתחם עונש הולם אחד. אציין כי מתחם העונש ההולם משקף קביעה נורמטיבית של בית המשפט באשר לאיזון בין החומרה המושגית של העבירה, החברה הקונקרטית והענישה המקובלת במקרים דומים והוא לא נועד להביא בחשבון את האינטרסים של הצדדים המשפיעים על הסדר הטיעון [ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.2013); ע"פ 7777/12 בלקאר נ' מדינת ישראל (25.03.2014)].

הערכים המוגנים

18.עבירה של הפרת אמונים יוחדה בדין לעובדי ציבור ותכליתה שמירה על חוסנו הפנימי והחיצוני של השירות הציבורי. הערכים המוגנים בעבירה זו הם הבטחת אמון הציבור בעובדי הציבור, שמירה על טוהר המידות של עובדי הציבור והבטחת פעילותו התקינה של המינהל הציבורי. ללא טוהר מידות של העובדים אין אמון ציבורי ואובדת היכולת להבטיח תקינות פעילות של הרשויות הציבוריות.

הציבור אשר מזהה פגם בטוהר המידות ואינו רואה פעילות מינהל תקינה, בוודאי אם אינו מאמין בעובדי הציבור, מפתח ציניות כלפי רשויות המינהל ומכאן הדרך לאי כיבוד הסדר החברתי וערעור היציבות החברתית [השוו דנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פ"ד נט(4) 385 (2004)].

הנה אנו עומדים השבוע בפרשת כי תשא ובמסגרתה מינויו של בצלאל בן-אורי [שמות לא, א] לבצע את מלאכת המשכן. מינוי זה, נבחן בראיית טוהר מידותיו של בצלאל [בבלי, מסכת ברכות נה, ע"א]:

אמר רבי יצחקאין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור, שנאמר: ראו קרא ה' בשם בצלאל. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה הגון עליך בצלאל? אמר לו רבונו של עולם אם לפניך הגון - לפני לא כל שכן? אמר לו אף על פי כן, לך אמור להם. הלך ואמר להם לישראל: הגון עליכם בצלאל? אמרו לו אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון - לפנינו לא כל שכן?

הגינותו של ממלא התפקיד הציבורי מחייבת לשם אמון הציבור במינהל הציבורי, והציפייה היא כי יקפיד אותו משרת ציבור על מידותיו, אלו הנראות ואלו שאינן נראות, וכי התנהגותו תשמש מופת לאחרים.



הערכים המוגנים אם כן בעבירה של **הפרת אמונים** עניינם כלפי הציבור, עד כדי שלא בכדי נדרשת דווקא תמורה או רווח לעובד הציבור, שהרי המעשה עצמו הוא הפוגע בחברה ו**בציבור**.

בהקשר של הפרת האמונים מצאנו כי יש בה גם בחינתה של התנהגות מושחתת. "שחיתות" היא מונח פילוסופי המבקש לתת ביטוי של מידה **לעצמת** הקלקול, הפגם המוסרי והערכי בהקשר למעשה שיש בו ניצול מעמד או אמון. עם זאת, יש להיזהר כיוון שלא כל פגם מוסרי הוא שחיתות ולא כל מקום שבו אין פגם חוקי משמעו שאין שחיתות.

באשר **לעבירת הפרת אמונים בתאגיד**, הרי שהערך המוגן הוא האמון והחשש מפני פגיעה **בתאגיד** עצמו, הנובעת מהפרת האמון, זאת אף אם המניע למעשים היה טהור. כך, הערכים המוגנים ביסוד עבירה זו הינם הבטחת תפקודם הנאות של מנהלי התאגיד, והעדפת האינטרס התאגידי על פני האינטרס האישי של המנהלים, כמו גם מניעת שחיתות בקרב מנהלים, ביסוס אמון בעלי המניות במנהלים והגנה על התאגיד מפני מעילה באמון זה [ע"פ 6790/18 **טטור נ' מדינת ישראל** (29.7.2020); וראו גם ע"פ 4603/17 **אדרי נ' מדינת ישראל** (16.7.2019), פסקה 16 בפסק דינה של כב' השופטת י. וילנר]; ע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014), פסקה נ"ב].

עצמת הפגיעה בערכים המוגנים ומידת האשם

19. במקרה שלפנינו, ובאשר **לאישום הראשון**, הנאשם ניצל את מעמדו הבכיר והרם בעמותה להציג מצג שווא כאילו בית סהר, שהינו מבנה עירייה, יכול לשמש את הציבור על ידי העמותה לאירועים פרטיים. במצג שווא זה לא רק שהנאשם השכיר את בית סהר לאירועים פרטיים, בין אם אירועי שמחות כגון בר מצווה, מקווה, שבת חתן, ברית וחניה, ובין אם אירועי אזכרות, אלא הוא גם גבה מעורכי האירועים, לרבות באמצעות נציגיו סכומים כסף שנעו סביב ה- 1,000 ₪ לכל אירוע.

הנאשם ניצל את מעמדו כגורם המחליט אך גם כגורם המקובל על הציבור, כפרנס בעיני הציבור הסומך עליו. בכך אף יכול שהכשיל את הציבור לחשוב כי ניתן לערוך במקום אירוע פרטי, שהרי לא מן הנמנע כי ציבור שומרי החוק היה נמנע מלערוך אירוע פרטי במקום שאינו מיועד ואינו מורשה לכך. אלא שבכך לא סגי, והנאשם הפר את האמון כלפי התאגיד ופגע בו, לא רק כספית בכך שלא העביר את התמורה שיועדה לו לקופת העמותה, אלא גם פגע באמינותה ובשמה הטוב של העמותה בעיני הציבור.

הנאשם היה העיקר וכמי שאחראי על הנעשה בעמותה, בלעדיו אין בביצוע העבירה.

צודק הסניגור כי הנזק הכספי אינו רב ובראייה של חמש שנים, אכן ראינו מקרים חמורים יותר. ואולם, עיקר הנזק הוא תדמיתי לעמותה ולרכוש העירוני. נזק זה יכול להתרחב מקום שבו אמון הציבור בעמותה יורד, וכך גם נפגעת יכולתה לפעול בעבור הציבור הצריך אותה.

20. גם באשר **לאישום השני**, הפר הנאשם את האמון הרב שנתן בו הציבור כממונה על המועצה הדתית בעיר. נזכיר כי הנאשם הורה לעובדי המועצה הכפופים לו להסיע את בני משפחתו במהלך שעות העבודה, באמצעות רכב של המועצה למקומות שונים ולצרכיהם הפרטיים. מדובר בעשרות הסעות פרטיות שערכו עובדי המועצה בהוראתו של הנאשם, בכלי רכב של המועצה, על חשבון המועצה ועל חשבון שעות עבודתם של עובדי המועצה. הנאשם הפך את עובדי המועצה הכפופים לו אכן לנתיניו הפרטיים כאילו היו משרתי משפחתו הסרים למרותו שלא בהקשר של צרכי העבודה. בכך הפר הנאשם את האיסור החמור שלא לעשות בנכסים הציבוריים שהופקדו בידיו על הציבור המאמין בו, עבור צרכיו הפרטיים.

הנזק אינו רק כלכלי הנובע מאבדן שעות העבודה ומהוצאות הדלק והרכב עבור צרכי המשפחה, אלא לא פחות נזק



תדמיתי לעובדי הציבור הפועלים בשם הציבור ועבורו. ניכוס רכוש הציבור ועובדי הציבור האחרים לצרכיו הפרטיים של הנאשם, במשך תקופה ארוכה מהווים **הפרה משמעותית של האמון הניתן בידיו של משרת הציבור**, בוודאי כאשר עניין לנו בתופעה שגרתית המבוצעת אפילו בתדירות של פעמיים בחודש שבהן הסייע אחד העובדים את אשת הנאשם לקניות ביישוב בת הדר [ליד אשקלון], וכן בעשרות הסעות אחרות שהורה הנאשם לעובד אחר לבצע בשירות בנותיו ואשתו של הנאשם לירושלים ולקניות באשקלון ובשדרות.

מעבר לנזק הכלכלי למועצה הדתית נפגע קשות לא פחות תדמית עובדי המועצה הדתית בעיני הציבור. גם שם הטוב של העובדים עצמם עלול היה להיפגע נוכח שלא בהכרח ראו בכך עבודתם וכבודם לעשות בתפקידם במועצה.

21. האישום השלישי אף הוא עניינו בניצול מרותו של הנאשם, ואף בקיאותו בניהול חשבונות, להעשיר את קופתו האישית, הן על חשבון הציבור ותוך נכונות לפגוע בשם הטוב של מי מעובדיו, ואף בפרטיותו.

נזכיר כי הנאשם הורה למנהל החשבונות במועצה לזקוף את שווי הרכב שתלוש השכר של אחד מעובדיו הכפופים לו, במקום בתלוש שכרו. בכך הוא נמנע מתשלום מס עבור השימוש ברכב המועצה. על מנת שאותו עובד לא ינזק, הורה הנאשם למנהל החשבונות להוסיף תוספת עירוב בתלוש השכר של העובד. פעולה זו יש בה תחכום ותכנון והיא גורעת מקופת המועצה סכום נוסף.

אציין, כי הסכומים בהם נקב ב"כ המאשימה בטיעוניו לעונש הינם סכומים מוסכמים, אולם עיקר הנזק הוא תדמיתי, ויש בו פגיעה בפרטיותו של העובד וניצולו, תוך גרירתו לכאורה בעיני הציבור כחלק מהקנוניה, אף אם לא חפץ בכך ואף אם לא היתה לו ברירה כיוון שחשש לפרנסתו שלו.

22. הנאשם אדם משכיל, בכיר ופרנס מכובד על הבריות. בוודאי שהבין את הפסול שבמעשיו והיתה לו שליטה מלאה על המעשים אשר בוצעו לאורך זמן רב: בבית סהר היה מדובר על הפרת אמון במשך חמש שנים, ובמועצה היה מדובר על הפרת אמון במשך שנה לפחות, שהסתיימו עם פתיחתה של החקירה שאז הורה הנאשם לתקן את רישומי זקיפת שווי הרכב בתלוש השכר של העבודה ולהעבירם כדין אליו.

הנאשם ניצל כאמור את מעמדו, את האמון שרוחש לו הציבור ואת כפיפותם של העובדים אליו, הן בעמותה והן במועצה הדתית, וכל המעשים בוצעו על מנת להניב כספים או שווי כספים לכיסו של הנאשם. שכרון הכוח והמעמד שלוה לתפקידו הרם, כמו גם הערכתו של הציבור לפועלו, הם שהביאו אותו לבצע את שעשה.

עם זאת, אינני מקבל את טענת המאשימה כי יש לראות בנאשם כמי שהתגאה **על** הציבור. לא כך הדבר. הנאשם פעל עבור הציבור ולא הובאו ראיות כי סטה מפעילות זו, הגם שעשה גם לביתו.

בסיכום הדברים בהחלט יש לומר כי הנאשם פעל בשיטתיות, ללא מורא ואף ללא הסתר לעשות לביתו, תוך ניצול מעמדו זה, ובכך הפר את אמון הציבור ואת אמון העמותה. העובדה כי הנאשם לא הסתיר את מעשיו מפני הכפופים לו מלמדת על בטחונו במרותו עליהם.

בשים לב לאמור, סבורני כי מידת האשם גבוהה ועצמת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה אף היא.

מדיניות הענישה

23. באשר למדיניות הענישה הנוהגת - שני הצדדים הפנו לפסיקה רבה [ת/1 ו- נ/2]. גם בהקשר זה יש לזכור כי כל מקרה לגופו ונוכח שעבירה של הפרת אמונים כוללת בתוכה שורה ארוכה של מעשים אפשריים, כך לצערנו מגוון המקרים, ויש להיזהר מקביעת קווי דמיון מקום שאין כך הדבר. מצאתי לציין מקרים אלו במקרים שישמשו כקנה מידה לבחינת מדיניות הענישה, שאף אם לא יהא בהכרח כדי לגזור גזירה שווה, ניתן עדיין למצוא קווי



דמיון ולהגדרים ככאלו:

בע"פ 3292/15 **לחיאני נ' מדינת ישראל** (17.11.2015) [הוגש על ידי המאשימה] נדון עניינו של מי שכיח בתפקיד ראש עירייה והורשע בשלוש עבירות של הפרת אמונים וזאת במסגרת קבלת כספים לצורך כיסוי חובותיו האישיים בסכום כולל של כמיליון ₪, וקבלת כספים מתשעה עובדי עירייה, אשר תנאי העסקתם היו תלויים בו באופן ישיר. בית המשפט העליון דחה את בקשת הערעור והותיר את עונש שהוחמר על ידי בית המשפט המחוזי על כנו: 8 חודשי מאסר בפועל חלף 6 חודשי מאסר בעבודות שירות. אציין כי בית המשפט השלום קבע כי מתחם העונש הראוי ביחס לכל אחת מהעבירות שבהן הורשע המערער נע בין 5 ל-18 חודשי מאסר בפועל.

בע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל** (17.7.2014) [הוגש על ידי המאשימה] נדון עניינו של מי ששימש כדירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון בנק הפועלים והורשע בעבירה של הפרת אמונים בתאגיד ותחבולה. בית המשפט העליון העמיד את עונשו על שמונה חודשי מאסר בפועל. אציין כי בית משפט קמא קבע את מתחם העונש ההולם בגין עבירת ההפרת אמונים ככזה שנע בין 6 ל-18 חודשי מאסר בפועל. המקרה בעניינינו חמור פחות ואף נושא בגוון פלילי אחר.

בע"פ 5810/13 **לוי נ' מדינת ישראל** (22.12.2013) נדון עניינה של נאשמת שהורשעה בעבירות של קבלת דבר במרמה והפרת אמונים. במסגרת תפקידה כפקידת תביעות במחלקת נכות כללית בסניף המוסד לביטוח לאומי, ניצלה מעמדה להזנת נתונים כוזבים במחשבי המוסד לביטוח לאומי בדבר מצב רפואי חמור ואחוזי נכות של מכרה ובכך גרפה כספים רבים לכיסה. בית המשפט השית על הנאשמת עונש של 12 חודשי מאסר בפועל ומאסר על תנאי.

בע"פ 1044/12 **סער נ' מדינת ישראל** (10.12.2012) נדון עניינו של נאשם ששימש כמנהל בית המכס והמע"מ בירושלים והורשע לאחר ניהול הוכחות בשלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, ונדון ל-5 חודשי מאסר ורכיבי ענישה נלווים.

ברע"פ 5686/11 **וולך נ' מדינת ישראל** (27.10.2011)[הוגש על ידי הסניגור] נדחה בקשת ערעור של הנאשם שהורשע בשלוש עבירות של הפרת אמונים ובשלוש עבירות של מתן ידיעה כוזבת בזמן כהונתו כסגן ראש העיר תל-אביב וזאת לצורך הכשרת שהייתה בארץ של זרה. ערעור המדינה בבית המשפט המחוזי התקבל ונקבע כי יש במעשיו קלון תוך כך שהעונש נותר על כנו: חמישה חודשי מאסר על-תנאי ו-200 שעות של"צ.

בע"פ 3517/11 **שמסון נ' מדינת ישראל** (6.3.2013) נדון עניינה של נאשמת שהורשעה בעבירות מרמה והפרת אמונים במסגרת עבודתה כעובדת בכירה במשרדי מס הכנסה. הנאשמת סייעה לנישומים בביטול קנסות ומתן אישורי פטור מניכוי מס במקור, ביטלה הליכי גבייה שונים ובחלק מהמקרים הנישומים עשו עבודה שיפוץ בביתה. היא נדונה לעונש של 75 ימי מאסר אולם בית המשפט העליון אפשר לה לרצות תחתם 6 חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות.

בע"פ 9168/02 **ביטון נ' מדינת ישראל** (14.1.2003) נדון עניינו של מנהל בכיר בתחום האכיפה והרישוי על הבניה בעיריית ירושלים, שהורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים לאחר שלא ביצע את המוטל עליו תוך העדפת אינטרס אישי של ידו, וזאת בשני אירועים שונים. הוטל עליו עונש של 8 חודשי מאסר.

בע"פ 337/93 **כליף נ' מדינת ישראל** (14.11.1994) נדון עניינו של בוחן רישוי שחתם על טפסי מעבר מבחן שנתי לרכב כשמבחן שכזה כלל לא בוצע. הוא הורשע בעבירות של מרמה והפרת אמונים, רישום כוזב ואף שוחד. תוך סטייה מהסדר טיעון נגזרו עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. באותו מקרה היו נסיבות חריגות של שיהוי בהגשת כתב האישום ומצב בריאותי חריג, אולם עדיין, מדובר במקרה חמור בהרבה מזה שלפנינו.



בעפ"ג (ב"ש) 62049-11-17 **מדינת ישראל נ' בריבו** (14.11.2018) נדון עניינו של פקח ברשות ההגירה שניצל גישה למאגר מידע ומסר לקרוביו ולמכרים פרטיים מידע פרטי, והכל על מנת למנוע מעצרו של עוברים זרים או סיכול מבצעי רשויות ההגירה. באחת הפעמים גם סרסר עובדת זרה לזנות. בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של הנאשם ודן אותו ל- 12 חודשי מאסר בפועל תוך מתן משקל כי ערכאת הערעור אינה ממצה את הדין.

בע"פ (מחוזי י-ם) 8271-09-15 **כהן נ' מדינת ישראל** (1.2.2016) [הוגש על ידי הסניגור] נדון עניינו של נאשם ששימש כפקיד במחלקת שומה וגבייה בעיריה והורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים לאחר שהפנה נזקקים לשירותי העיריה למודד פרטי בתשלום ומשלא אושר על ידי העירייה. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעורו וביטל את הרשעתו תוך שצוין בין היתר כי לא הפיק רווח ממעשיו. עונש השל"צ בלבד נותר על כנו. המקרה שבפנינו חמור יותר נוכח היקף העבירות, טיבן והרווח הכלכלי והאישי שהשיג הנאשם במעשיו.

בת"פ (מחוזי מרכז) 27441-07-16 **מדינת ישראל נ' ורניצקי** (11.9.2017) [הוגש על ידי הסניגור] נדון עניינו של נאשם שעבד כחוקר במשטרה הורשע בעבירה של הפרת אמונים בגין שורת מעשים שביצע במסגרת קשרי ידידות עם עבריו אותו הכיר במסגרת תפקידו. הוסכם על הסדר טווח בין הצדדים לפיו המאשימה תגביל עצמה לעונש מאסר בעבודות שירות. בית המשפט קיבל את עמדת ההגנה וביטל הרשעת הנאשם והשית עליו ענישה צופה פני עתיד. המקרה שלפנינו חמור יותר בהתחשב באופי העבירות, משכן וטיבן.

בת"פ (מחוזי ת"א) 4637-12-15 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (21.2.2017) [הוגש על ידי הסניגור] נדון עניינה של נאשמת שהורשעה בביצוע שורת מעשים בהם העבירה מידע חסוי עבור שלוחיה אשר הגיע אליה במסגרת עבודתה בשירות הציבורי. בגין אלו יוחסה לה עבירה של מרמה והפרת אמונים. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם הנע בין מאסר מותנה לשבעה חודשי מאסר תוך שקבע כי הנאשמת פעלה בשליחותם של אחרים ולא היה לה לעצמה אינטרס כלכלי בביצוע העבירות.

בת"פ (מחוזי י-ם) 39110-08-14 **מדינת ישראל נ' דהן** (8.11.2016) הורשע נאשם בעבירות של מרמה בנסיבות מחמירות. בית המשפט קיבל את הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים והשית על הנאשם 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

בת"פ (מחוזי נצרת) 92/08 **מדינת ישראל נ' חבר** (9.6.2013) נדון עניינו של נאשם שהורשע בעבירות גניבה ומרמה בעת שמילא תפקיד כמפקד איגוד שירותי הכיבוי. דובר שם בריבוי עבירות ובית המשפט קבע מתחם עונש הולם לעבירות המרמה והפרת האמונים כמתחם שנע החל מ-6 חודשים שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות ועד 36 חודשים לריצוי מאסר בפועל.

בת"פ (שלום פ"ת) 28512-04-12 **מדינת ישראל נ' גלבו** (1.1.2013) [הוגש על ידי הסניגור] נדון עניינו של סגן ראש עירייה שהורשע בעבירה יחידה של הפרת אמונים ונדון לצו של"צ וקנס בסך של 250,000 ₪. המקרה שלפנינו חמור יותר בשל משך הזמן וריבוי האירועים והמעשים.

כאמור, עיינתי בכל המקרים אליהם הפנה הסניגור בטבלה נ/2. בחלקם מדובר בעבירות שונות מעניינו של הנאשם [כך למשל בע"פ 48671-08-15] ובחלקם האחר מדובר אכן בשורה של עבירות של הפרת אמונים על ידי עובדי ציבור, אשר העונשים שנגזרו בהם היו ללא מאסרים בפועל [מאסרים מותנים לשל"צ] וחלקם אף הוצגו לעיל. במרבית המקרים מדובר היה באירועים נקודתיים ולא באירועים מתמשכים על פני שנים כפי המקרה שלפנינו, בהם פעל הנאשם באופן שיטתי.

ולבסוף - יש לזכור כי הענישה הנוהגת אינה בבחינת "עונש מוצא" אלא היא עוד שיקול מבין יתר השיקולים.

סיכום מתחם העונש ההולם



24. יש להבחין לטעמי בין עובד ציבור המנצל את מעמדו ותפקידו לצורך ביצוע פעולות שעומדות בניגוד גמור לתכלית תפקידו או אף לצורך ביצוע פעולות שנועדו להעשיר את קופתו, תוך לעיתים ביצוע מעילה של ממש, לבין מי שמעל למעשה בתפקידו אך לא ניצל את המעילה באמון להשגת טובת הנאה אישית. אלו ואלו אסורים כמובן אולם גוונם לצורך קביעת העונש ההולם שונה. ככל שישנה טובת הנאה אישית, יש לתת את הגוון הנכון להיקפה. המקרה שלפנינו עניינו באפשרות הראשונה והחמורה יותר.

כאמור, מצאתי [וכך הסכימו הצדדים] כי יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לכלל האירועים. ועדיין, כשלב מחשב בקביעת מתחתם זה, יש לתת סימנים ערכיים גם לכל אישום בנפרד, אולם יש לזכור כי קביעת המתחם אינה מתמטית ואינה סכימת כלל האירועים.

אילו היה ענייני רק באירוע הראשון המתמשך [העמותה], נכון היה לקבוע מתחם עונש הולם שבין 4 ל- 10 חודשי מאסר בפועל. אילו היה ענייני רק באירוע השני [ההסעות] נכון היה לקבוע מתחם עונש הולם שבין 6 ל- 18 חודשי מאסר בפועל. אילו היה ענייני רק באירוע השלישי [זקיפות שווי הרכב] נכון היה לקבוע מתחם עונש הולם שבין מספר קצר של חודשי מאסר ועד ל- 12 חודשי מאסר בפועל.

בשים לב כי נכון לראות את כל תופעות הפרת האמונים כבעלות חוט מקשר, אני סבור לקבוע את מתחם העונש ההולם כמתחם שנע בין 8 ל-20 חודשי מאסר בפועל.

גזירת הדין

25. כאמור, הנאשם כבן 56, נשוי, אב ל- 12 ילדים וסב ל- 15 נכדים.

בהתעלם מהמעשים עליהם נותן היום הנאשם את הדין, דומה שאין חולק בדבר תרומתו הגדולה לחברה ולקהילה בה הוא חי כל חייו. הנאשם שירת שירות צבאי מלא והמשיך ולמד מקצוע ותורה והשתלב בעשייה הציבורית, ההתנדבותית והתורנית. הנאשם רב בישראל, היה ראש מועצה דתית, כיהן במשך שנים רבות כחבר מועצת עיר שדרות, הוא כיהן כסגן ראש העיר, והיה ממלא ראש העיר. בכך אכן היה פרנס על הציבור, כשמשפחתו הנורמטיבית ממשיכה דרכו ופועלת כך אף היא, גם היום [אחותו כאמור ממלאת תפקיד ציבורי].

מעדי האופי המכובדים שבאו בפני בית המשפט להעיד על אופיו הטוב של הנאשם למדנו על תרומתו הרבה לקהילה, לא פעם בצנעה ובסתר, ועל הכבוד הרב שהביא למועצה הדתית בשדרות, בעיני הציבור ובעיני השלטון המרכזי.

אכן, גם קלקלתו של הנאשם קשורה לאותו מעמד ונדמה כי בשלב מסוים ראה הנאשם כי אפשר וניצל כאמור את מעמדו, אולם לעת גזירת הדין אין להתעלם גם מתרומתו הרבה עד לאותו רגע. כך מכווננו המחוקק וכך גם נכון לעשות.

העובדה כי גם היום, לאחר פרישתו של הנאשם מתפקידו עם פתיחת החקירה, הוא פועל לפרנס משפחתו, כמפקח בניה וכסופר סתם, ולא להיות לנטל על הציבור, מלמדת על חשיבות הדבר בעיניו ואף עניין זה יש לזקוף לזכותו.

בהקשר זה, אין ספק כי שליחתו של הנאשם למאסר מאחורי סורג ובריח תפגע בו ותפגע בפרנסתם של התלויים בו, ואף בפנייתו של הנאשם למשפחתו, לילדיו ולנכדיו הזקוקים לו, זאת אף אם יהיה המאסר בדרך של עבודות שירות כפי שהגבילה עצמה המאשימה.

26. הנאשם אכן נטל אחריות על מעשיו ולא נסתר כי שיתף פעולה עם החוקרים למן תחילת החקירה אף שבוודאי היתה קשה הירידה מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. עובדה זו, בוודאי בעבירות שקשה לגלותן בהחלט נזקפת לזכותו ויש בה כדי לסייע בטיהור הנזקים לאמון הציבור.

האמנתי לנאשם כי הוא חש צער ובושה על הפגיעה שהסב למשפחתו ועל הנזק שגרם לציבור, וכי עיקרם של



תחושותיו מבוססים על מערכת ערכים נורמטיבית שפעל לאורה ושימש גורם משמעותי בקהילתו.

גם כאשר לפגיעה הרגשית שחוזה הנאשם בשל חשיפתו בתקשורת עוד מתחילת ההליך והשפעת גורם זה על עונשו של הנאשם בתוך גדר המתחם, דומני כי טבעי הוא שעניינו של הנאשם יעסיק וידובר בציבור, בוודאי במעמדו הרם וזיקתו הישירה אל הציבור מתוקף תפקידו, שהרי "ככל שמעמדו של נאשם רם יותר וככל שהעבירה המיוחסת לו חמורה יותר, כך באופן טבעי גדל העניין שיש לציבור בפרשה ומטבע הדברים תרבה התקשורת לעסוק בכך..." [ע"פ 3372/11 קצב נ' מדינת ישראל (10.11.2011)].

27. אני מתקשה לקבל טענתו של הסניגור כי יש לתת משקל לקולה נוכח הפער בין היקף החשדות בתחילת החקירה לאמור בכתב האישום, ובלשונו של הסניגור "פוטנציאל הזיכוי". יכול שהדברים יהיו נכונים מקום בו מנוהל משפט ובסופו מתגלה פער שכזה. ואולם, לא כך במקרה שלפנינו ועצמת הפערים ומשמעותם לא הוכחה ואף לא הוסכמה.

28. כאשר לטענת השהיו, הרי שאכן נפסק כי יהיו מקרים בהם יוכר השהיו כטענה של הגנה מן הצדק, ויכול שהיו לה גם השפעות על גזירת הדין. עם זאת, יהיו מקרים אלה חריגים והם יהיו כרוכים במבחנים הבאים: (א) משך הזמן שחלף מאז ביצוע העבירה הוא משמעותי; (ב) בחינת עצמת הפגיעה בהגנתו של הנאשם, בחירותו ובנסיבות חייו האישיות, עקב השהיו בהגשת כתב האישום, היא ממשית ומוחשית; (ג) אין בנמצא טעם מניח את הדעת להתנהלות זו של הרשות מחמת מורכבות ההליך, ניהול החקירה, או עומס מכביד [רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי (31.10.18)].

במקרה שלפנינו, עצמת השפעת השהיו, כמו גם הטעמים להגשת כתב האישום במועד כפי שהוגש כלל לא בוררו בהליך, ולא ניתן לקבוע כלל כי היה שהיו. יתרה מכך, עניין לנו בעבירות שקשה לחקור והעובדה כי גם הפרקליטות, אליבא דסניגור נדרשה לחקור ולבחון עוד ועוד טיעונים, מלמדת כי המדינה לא השתתתה בהגשת כתב האישום, ובוודאי לא שהיו לא סביר [השוו למשל רע"פ 674/13 ליטווק נ' מדינת ישראל (28.1.2013); ת"פ (מחוזי ת"א) 4368-05-16 מדינת ישראל נ' סימנס ישראל בע"מ ואח' (20.11.2017)].

29. כאמור, שירות המבחן ציין כי הפגיעה בנאשם אם יידרש לרצות עונש מאסר, גם בדרך של עבודות שירות, תהא קשה ותפגע באפיק השיקומי. קבלת המלצת שירות המבחן משמעותה סטייה ניכרת ממתחם העונש ההולם.

עם כל הכבוד, אני יכול לקבל את המלצת שירות המבחן. סטייה שכזו צריכה להישמר למקרים חריגים ולא זה המקרה שלפנינו. אדרבא, נכון במקרה שלפנינו דווקא להראות כי כגודל האכזבה הציבורית ממעשיו של הנאשם וכגודל הפגיעה בערכי המוגנים, נדרשת ענישה הולמת שיש בה אמירה ערכית משמעותית ומרתיעה ושאסור כי תיתפס כמתירה את ביצוע המעשים או כמקלה בהם ראש.

העונש ההולם לעצמת הפרת האמונים, בוודאי בהיקפים ולאורך זמן, הוא עונש של מאסר בפועל.

במקרה שלפנינו, גם לא נסתרה טענת המאשימה כי הנאשם לא השיב את שיעורי טובות ההנאה שהפיק, לא לעמותה ולא למועצה. בהקשר של סעיף 40א(5) בחוק העונשין יש לומר כי הנאשם לא עשה די כדי לפצות על הנזק שגרם.

עתירתה העונשית של המאשימה, כחלק מהסדר הטיעון בין הצדדים, מתחשבת בנאשם, בפועלו כי רב וכן יש בה גם מן העיקרון כי המשפט אינו נקמני והוא יודע לזכור גם חסד ורחמים. חסד בעבור פועלו רב השנים של הנאשם עבור הציבור, ורחמים לעתיד שהענישה תהא מדתית, שהרי גם ענישה שאינה מדתית תפגע באמון הציבור.

30. במכלול השיקולים לגזירת דינו של הנאשם, נכון ערכית לקבוע עונש של 8 חודשי מאסר בפועל ברכיב העיקרי. הוראת המעבר המאפשרת כיום ריצוי עונש זה בדרך של עבודות שירות, מתיישבת עם הסדר הטיעון שערכו



הצדדים ביניהם, שהגם שאינו מחייב את בית המשפט, נדרשים טעמים כבדי משקל לסטות ממנו.

בגזירת דינו של הנאשם בתחתית מתחם העונש ההולם נתתי יותר משקל לפועלו רב השנים של הנאשם עבור הציבור, על פני שיקול ההתרעה האישי ולרבים, והבאתי בחשבון כי הנאשם כאמור ניזוק בהפסקת פעילותו הציבורית.

לצד רכיב עיקרי זה יושת גם עונש מאסר על תנאי שיהיה חלק מהעונש ההולם, שרק ביצועו יידחה. אם ישוב הנאשם לסורו, יופעל עונש זה אולם אם לא יחזור על מעשיו, ייסלח לו ורכיב עונשי זה יפקע.

31.קנס:

בבסיסם של דברים, עניינו של הקנס הוא בגמול הכלכלי למעשה העבירה - מניעת הפקת רווח או טובת הנאה כלכלית או אף נזק ממוני לזולת. ואולם, הקנס נועד גם להרתיע כי הפשע אינו משתלם ואף שיהיה בו כדי למנוע חזרתיות לפשיעה אצל העבריין או אחרים שכמותו [השוו: רע"ב 1049/15 **נזרי נ' שירות בתי הסוהר** (18.6.2015)].

הקנס אינו רכיב כלכלי בלבד ויש לראותו כחלק מכלל תמהיל הענישה, לעתים אף כחלק מאזן [השוו גם ע"פ 7972/11 **עמיר יעקב נ' מדינת ישראל** (1.11.2012)]. אין הכרח רק בקשר כלכלי ישיר או בהגדרתה של העבירה כעבירה כלכלית ויש להתבונן גם לנזק שנגרם לחברה ולציבור, כתוצאה מביצוע העבירה [השוו ע"פ 7416/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (22.5.2016)]. כך גם מורה סעיף 63 בחוק העונשין. אכיפה יעילה מגשימה את מטרת הענישה שבהטלת הקנס ומגבירה את הסבירות שהציבור ומערכות אכיפת החוק יראו בקנס חלופה ראויה ויעילה לעונש המאסר, וירבו להשתמש בו [ע"פ 4919/14 **אזולאי נ' מדינת ישראל** (6.3.2017)].

בשיקולי הקנס יש לתת את הדעת לתכלית העבירה ובמקרה שלפנינו מדובר בתכלית כלכלית, ויש לזכור כי הנאשם לא השיב את הכספים, אף לא את שווי טובת ההנאה שצמחה למשפחתו מהם.

עוד יש לתת משקל לנתונים הכלכליים של הנאשם ולמצבו הכלכלי [סעיף 40 בחוק העונשין].

אני סבור כי נוכח הנזק הפוטנציאלי והנזק בפועל, ועל מנת להרתיע כלכלית גם בשים לב לקושי בגילויין של עבירות מעין אלו, שיש לקבוע מתחם עונש הולם שבין 20,000 ₪ ל- 40,000 ₪ ואת דינו של הנאשם אגזור באמצעו.

32. התקבלה חוות דעת חיובית של הממונה על עבודות השירות, הגם שהמועד המומלץ בה חלף.

סוף דבר - גזר הדין

33. נוכח האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

(א) 8 חודשי מאסר, אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות במשטרת אופקים, במשך חמישה ימים בשבוע, 8.5 שעות ביום או לפי קביעה אחרת של הממונה על עבודות השירות.

הנאשם יתייצב לריצוי עונשו ביום 11.4.21 בשעה 08:00 במשרדי הממונה על עבודות השירות במפקדת מחוז דרום של שב"ס ליד כלא באר-שבע.

אני מזהיר את הנאשם שעליו לנהוג בהתאם לכללים ולתנאים שתקבע הממונה על עבודות השירות ושם לא יעשה כן יכול ויפסקו עבודות השירות והוא יידרש לרצות את יתרת עונשו בכלא.

(ב) 6 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של שלוש שנים מהיום שלא יעבור עבירה בה הורשע או כל עבירה אחרת לפי סימן ד' בפרק ט' בחוק העונשין.

(ג) קנס כספי בסך 30,000 ש"ח או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.8.21 ובמשך כל 1 לחודש שלאחריו. אם לא ישולם אחד התשלומים עמוד 15

במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מיידי ויתווספו תוספות פיגור כחוק, וזאת מעבר לזכותה של המאשימה לבקש הפעלת מאסר חלף הקנס.

הנאשם יסור למזכירות בית המשפט כדי לקבל שוברי תשלום. לא תישמע טענה שלא קיבל אותם בדואר.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לממונה על עבודות השירות.

ניתנה והודעה היום י"ז אדר תשפ"א, 01/03/2021 במעמד הנוכחים.

איתי ברסלר-גונן, שופט